12. ויחי. יום א׳

<u>תלמוד. מעלת בית הכנסת; השכינה שורה על קבוצת אנשים העוסקים בתורה. (מס׳ ברכות ו/א)</u>

תניא, אבא בנימין אומר: אין תפלה של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת ואפילו אם יש לו עשרה בביתו ישתדל בבהכ״נ. (משנה ברורה, סי׳ צ ס״ק כז), **שנאמר (מלכים א׳ ח 28): לִשְׁמֹעַ אֶל הָרִנָּה וְאֶל הַתְּפִלָּה: במקום רנה שם תהא תפלה** רש״י: במקום רנה - בבית הכנסת, ששם אומרים הצבור שירות ותשבחות בנעימת קול ערב.

אמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק: מנין שהקדוש ברוך הוא מצוי בבית הכנסת? שנאמר (תהלים פב 1): אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל.

- **ומנין לעשרה שמתפללין ששכינה עמהם? שנאמר: אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל** ואין עדה אלא עשרה, מס׳ סנהדרין ב/א, עַד מָתַי לָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הֵמָּה מַלִּינִים עָלָי.
- **ומנין לשלשה שיושבין בדין ששכינה עמהם? שנאמר: בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט** המשך הפסוק.
- **ומנין לשנים שיושבין ועוסקין בתורה ששכינה עמהם? שנאמר (מלאכי ג 16): אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה׳ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב ה׳ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי ה׳ וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. מאי ולחשבי שמו? אמר רב אשי: חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה - מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה.**
- **ומנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו? שנאמר (שמות כ 20): בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ.**

וכי מאחר דאפילו חד - תרי מבעיא? וכי מאחר ולמדנו שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה השכינה עמו, מדוע להביא פסוק המוכיח ששנים שעוסקים בתורה, השכינה גם עמהם? **תרי מכתבן מלייהו בספר הזכרונות, חד לא מכתבן מליה בספר הזכרונות** תשובה: לפי ששנים מתוך משא ומתן שלהן בד״ת יבואו ברוב על האמת שניתן ליכתב מלייהו בספר זכרונות לפניו ית׳, אבל הא׳ אפשר שיבא לטעות בלימודו, ולא ניתן ליכתב. (מהרש״א)

וכי מאחר דאפילו תרי - תלתא מבעיא? וכי מאחר ולמדנו שאפילו שניים שיושבים ועוסקים בתורה השכינה עמהם, מדוע להביא פסוק המוכיח ששלושה שעוסקים בתורה, השכינה גם עמהם?

מהו דתימא: דינא שלמא בעלמא הוא, ולא אתיא שכינה - קמשמע לן דדינא נמי היינו תורה הייתי יכול לחשוב שמטרת דיני ממונות היא להשכין שלום בין אדם לחבירו גרידא, וזה אינו כי גם זו תורה[1].

וכי מאחר דאפילו תלתא - עשרה מבעיא? שאלה: וכי מאחר ולמדנו ששלושה שעוסקים בתורה השכינה עמהם, מדוע להביא פסוק המוכיח שעשרה שעוסקים בתורה, השכינה גם עמהם? **עשרה קדמה שכינה ואתיא, תלתא - עד דיתבי.** כשבאים עשרה, השכינה מקדימה אותם, אבל לא כששלושה באים לשפוט, אלא היא באה ביחד עמהם.

---

[1] המשפט התלמודי אינו מוסכמה חברתית גרידא אלא דברי אלוהים חיים.

<u>הלכה. רמב"ם, הלכות תשובה</u>

<u>ב, ה</u>: **... שנאמר (משלי כח 13): מְכַסֶּה פְשָׁעָיו לֹא יַצְלִיחַ, במה דברים אמורים? בעבירות שבין אדם לחבירו[2] אבל בעבירות שבין אדם למקום, אינו צריך לפרסם עצמו** משום כבוד שמיים **ועזות פנים היא לו אם גילָם, אלא שב לפני האל ב"ה, ופורט חטאיו לפניו, ומתודה עליהם לפני רבים, סתם** באופן כללי. אבל לצורך מותר, כגון יהודה ותמר (בראי לח 26): וַיַּכֵּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צָדְקָה מִמֶּנִּי. **וטובה היא לו שלא נתגלה עונו, שנאמר (תהל' לב 1): אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה.**

<u>ב, ו</u>: **אע"פ שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים, היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר (ישעי' נה 6): דִּרְשׁוּ ה' בְּהִמָּצְאוֹ** כי הוא ימצוי יותר בעשרת ימי תשובה. **במה דברים אמורים? ביחיד, אבל צבור כל זמן שעושים תשובה, וצועקין בלב שלם, הם נענין שנאמר (דברים ד 7): כַּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו.**

<u>ב, ז</u>: **יום הכפורים, הוא זמן תשובה לכל.** (ויקרא טז 30): לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ **ליחיד ולרבים, והוא קץ מחילה וסליחה לישראל** סוף עשרת ימי תשובה אמרו שאין לו לשטן רשות להשטין ביוה"כ, ש'השטן' בגימטריא 364, ובשנה יש 365 ימים. 364 ימים בשנה, כמנין שמו, יש לו רשות להשטין, ויום אחד, והוא יוה"כ, אין לו רשות (מס' יומא כ/א). **לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים. ומצות וידוי יום הכפורים שיתחיל מערב היום קודם שיאכל, שמא יחנק בסעודה קודם שיתודה** או השתכר ואסור לשיכור להתפלל, **ואע"פ שהתודה קודם שיאכל חוזר ומתודה בלילי יום הכפורים ערבית. וחוזר ומתודה בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילה. והיכן מתודה? יחיד אחר תפלתו, ושליח צבור באמצע תפלתו בברכה רביעית.** שהיא ברכת היום.

<u>מוסר. ספר חרדים מצוות התלויות בארץ ישראל פרק ד</u>

תקע יתד חזקה אצל כותל מערבי ויתד בלבבך אחוזות קשורות יפה בחבל קלוע בג' קליעות:

א. אהבתו בלי פירוד (הושע יא 4): בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה.
ב. עסוק בתורה.
ג. עבודת המצות המתיר אסורי המלך חייב מיתה.

והרי המלך ית' אסר הלשון בב' חומות[3]: אחת של עצם ואחת של בשר. איך לא תתבודד עמו יתברך?! מדוע אינך מתבודד אתו? **והנה אתה רוב זמנך יחיד: בבטן אמך יחידי, בעת תישן הגוף יחידי, והנשמה יחידית, הגוף בקבר בדד, והנשמה בדד בגן עדן. כל צדיק מדור לפי כבודו, ובגיהנם ודאי** לכל צדיק יש מדור בגן עדן קל וחומר הרשע בגיהנם **כיון (ש"א ב 9): ד-רְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמּוּ נמצאו לבדם. לכן שמע בקולי, לך עמו תמיד, ולא תפרד רגע, כי אם תדרשנו** אם תבקשנו, **ידרש לך לא יפרוש ממך.**
מה נאה ונעימה לוייתו יתברך כי (דברים לב 6): הוּא אָבִיךָ קָנָךָ הוּא עָשְׂךָ וַיְכֹנְנֶךָ.

---

[2] א"א: וכן עבירות המפורסמות ומגולות, <u>אע"פ שאינן עם חבירו</u> שכמו שנתפרסם החטא, כך צריך לפרסם התשובה ויתבייש ברבים.
[3] עיין פרשת לך לך, יום א'